

SXEDIO.H13

6.7.1960 (Μέρος 2): ΟΙ ΒΡΕΤΤΑΝΟΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΘΑ ΕΧΟΥΝ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΣΕ 99 ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΚΑ ΜΙΛΙΑ (εκατόν εξήντα τετραγωνικά χιλιόμετρα) ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΕΜΠΟΔΙΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΠΩΣ Ο ΑΚΑΜΑΣ, Η ΚΟΣΙΗ, ΤΟ ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟ ΚΑΙ Ο ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Σύμφωνα με το δεύτερο άρθρο της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας που μονογραφήθηκε στις **6.7.1960** στη Λευκωσία, τα ακριβή όρια των δυο κυρίαρχων βρετανικών βάσεων που θα εγκαθιδρύονταν στην Κύπρο (Ακρωτήριο και Δεκέλεια) καθορίστηκαν στο έδαφος από ειδική επιτροπή σε μια έκταση που κάλυπτε **99** τετραγωνικά μίλια.

Εκτός όμως από το έδαφος των βάσεων που θα παρέμενε κυρίαρχο, η Βρετανία εξασφάλισε το δικαίωμα να χρησιμοποιεί ορισμένες άλλες τοποθεσίες και περιοχές για στρατιωτικούς σκοπούς και κυρίως για τη διεξαγωγή στρατιωτικών γυμνασίων απρόσκοπτα αρκεί να ενημέρωνε σχετικά τις Κυπριακές αρχές.

Οι τοποθεσίες αυτές κατατάχθηκαν σε δύο κατηγορίες.

Στην πρώτη περιλήφθηκαν εκείνες πάνω στις οποίες η Βρετανία αποκτούσε απρόσκοπτη και χωρίς περιορισμούς επεμβάσεις, χρήση για αόριστο χρονικό διάστημα.

Στη δεύτερη περιλήφθηκαν περιοχές στις οποίες η Βρετανία αποκτούσε το δικαίωμα να τις χρησιμοποιεί όπως και τις πρώτες, αλλά με την υποχρέωση να τερματίσει τη χρήση τους "μόλις καταστεί πρακτικό".

Οι περιοχές της πρώτης κατηγορίας είναι:
Στο λιμάνι της Λεμεσού (A1),
στο Τρόοδος (A2),
στην κορυφή του Ολύμπου (A4),

στα βόρεια και δυτικά του Ζυγίου (A4),
στο ακρωτήριο Κίτι (A5),
στο ακρωτήριο Γκρέκο (A6/1),
υδατοπρομήθεια για το ακρωτήριο Γκρέκο (A6/2),
στην κορυφή Γιαϊλά, στον Πενταδάκτυλο μεταξύ
Χάρτζιας και Κορνόπηπου (A7),
στον Ηρακλή, πάνω στον παλιό δρόμο Λευκωσίας-
Αμμοχώστου, κοντά στο αεροδρόμιο Τύμπου, όπου
βρίσκονται τηλεπικοινωνιακές εγκαταστάσεις (A8),
στο λιμάνι της Αμμόχωστου (A9),
στο αεροδρόμιο Λευκωσίας (A10/1),
υδατροπρομήθεια για το αεροδρόμιο Λευκωσίας
(A10/2).

Οι τοποθεσίες της δεύτερης κατηγορίας ήταν:
Στα Πολεμίδια, περιλαμβανομένου και του
πεδίου βολής ελαφρών όπλων (B1/1),
υδατοπρομήθεια για την περιοχή Πολεμιδίων
(B1/2),
το μη χρησιμοποιούμενο αεροδρόμιο στα νότια
της Λάρνακας (B2),
στα βόρεια του Ζυγίου (B3/1),
υδατοπρομήθεια για την περιοχή Ζυγίου (B3/2),
στην Αμμόχωστο πάνω στο δρόμο προς τη
Λευκωσία (B4),
πάνω και στα δυτικά του δρόμου Αμμοχώστου-
Σαλαμίνας (B5),
στα βορειοδυτικά της Λευκωσίας, στο δρόμο
προς την Κερύνεια (B6),
στη Λευκωσία, στην οδό Μετοχίου (B7),
στην παραλία πέντε μίλια στα νότια της
Λάρνακας (B8),
στα δυτικά της Λευκωσίας (B9/1)κ
υδατοπρομήθεια για την πιο πάνω περιοχή, στις
παρυφές της Αμμοχώστου, πάνω στον κύριο δρόμο προς
τη Λευκωσία.

Επιπρόσθετα η Βρετανία θα μπορούσε να
εξασφαλίσει ύστερα από συνεννοήσεις με την
Κυπριακή Δημοκρατία, πρόσθετες περιοχές από καιρό σε

καιρό, τις οποίες θα θεωρούσε "τεχνικά αναγκαίες για την αποτελεσματική χρήση των περιοχών των βάσεων και των εγκαταστάσεων της" σε άλλα μέρη της Κύπρου.

Στις περιοχές αυτές η Βρετανία αποκτούσε πλήρη έλεγχο με δικαίωμα αποκλείει την είσοδο σε οποιονδήποτε.

Ιδιαίτερα, καθορίστηκε ότι με την αστυνόμευση των περιοχών αυτών, όπως και την ευθύνη για την ασφάλεια τους, θα είχαν οι Βρετανικές δυνάμεις, με δικαίωμα να συλλαμβάνουν οποιονδήποτε, αν υπήχε υποψία για διάπραξη αδικήματος.

Η Κυπριακή Δημοκρατία αναλάμβανε την υποχρέωση να παίρνει τέτοια μέτρα έξω από τις περιοχές αυτές, ώστε να μη παρεμποδίζεται η χρήση και λειτουργία των εγκαταστάσεων. Χαρακτηριστικά, συμφωνήθηκε ότι δε μπορούσαν να λειτουργούν συσκευές στα χωριά Πέργαμος και Αχερίτου, που θα δημιουργούσαν παρεμβολές στις εγκαταστάσεις της βάσης Δεκέλειας.

ΑΝΕΝΟΧΛΗΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ

Παράλληλα οι βρετανικές αρχές εξασφάλισαν ανενόχλητη χρήση των δρόμων, λιμανιών και άλλων διευκολύνσεων για τη μετακίνηση οχημάτων και στρατιωτικών σχηματισμών μεταξύ των δύο βάσεων και των διαφόρων περιοχών που διατήρησαν για στρατιωτικούς σκοπούς.

Για μετακίνηση μεταξύ άλλων περιοχών χρειαζόταν η συγκατάθεση των Κυπριακών αρχών.

Όμως οι βρετανοί πολίτες και οποιοιδήποτε άλλοι βρίσκονταν στις βάσεις μπορούσαν να χρησιμοποιούν ελεύθερα το κυπριακό έδαφος, όπως ακριβώς και οι πολίτες της Δημοκρατίας.

Οι Βρετανικές αρχές εξασφάλισαν επίσης το δικαίωμα λειτουργίας και εγκατάστασης νέων ραδιοσταθμών και τηλεπικοινωνιακών και ηλεκτρονικών συστημάτων.

Ειδική πρόνοια καθόριζε ότι οι Βρετανικές αρχές θα μπορούσαν να εργοδοτούν μη Κυπρίους στις

βάσεις σε περίπτωση έλλειψης ή ανεπάρκειας Κυπρίων.

ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΚΑΜΑ, ΚΟΣΙΗΣ, ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Εκτός από τα δικαιώματα που είχαν με βάση τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης στις περιοχές αυτές, στα οποία περιλαμβάνονταν και δικαιώματα πτήσης στρατιωτικών αεροσκαφών σε άλλες, οι Βρετανικές αρχές διατήρησαν δικαιώματα περιοδικής χρήσης άλλων περιοχών για σκοπούς στρατιωτικών ασκήσεων.

Οι περιοχές αυτές που σημειώνονται σε συνοδευτικό χάρτη με τα γράμματα που βρίσκονται στην παρένθεση είναι:

1. Το πεδίο Βολης Κόσιης (Α)
2. Το πεδίο Βολής Ακάμα (Β)
3. Το πεδίο Βολής Λευκονοίκου (Γ)
4. Η περιοχή ασκήσεων Πόλεως (Δ)
5. Η περιοχή ασκήσεων Αγίου Βασιλείου (Ε).

Η περιοχή Κόσιης μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως πεδίο βολής πυροβολικού. Το ίδιο και την περιοχή Ακάμα, που επιπρόσθετα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για ασκήσεις του Μηχανικού, περιλαμβανομένων και ανατινάξεων. Ακόμα η υδατική περιοχή Ακάμα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως πεδίο βολής ναυτικού βομβαρδισμού.

Για ασκήσεις πυροβολικού προορίζεται και η περιοχή Λευκονοίκου, με την πρόνοια όμως ότι βλήματα θα πλήττουν μόνο μια περιοχή στα βόρεια της Γύψου και τον όρο ότι τα βλήματα δεν θα περνούν, κατά το δυνατό πάνω από κατοικημένες περιοχές.

Η περιοχή της Πόλεως μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για αμφίβιες ασκήσεις, περιλαμβανομένης της αποβίβασης στρατιωτών και οχημάτων, πυροβολικού και άλλου στρατιωτικού υλικού.

Η περιοχή Αγίου Βασιλείου είχε προορισμό τη διεξαγωγή ασκήσεων Αλεξιπτωτιστών και της ρίψης οχημάτων και υλικού από αεροπλάνα.

Ειδικά για την περιοχή αυτή συμφωνήθηκε ότι οι Βρετανικές αρχές θα σταματούσαν να την χρησιμοποιούν-γιατί βασικά ήταν καλλιργήσιμη γη-μόλις θα εξασφαλιζόταν, με τη συνεργασία της Κυπριακής Δημοκρατίας, άλλη κατάλληλη περιοχή για τους ίδιους σκοπούς.

Η περιοχή Πραστειού είχε τον ίδιο προορισμό με εκείνη του Αγίου Βασιλείου, θα μπορούσε όμως να χρησιμοποιηθεί παράλληλα και για τη διεξαγωγή άλλων ασκήσεων.

Για κάθε περιοχή υπήρχαν χρονικά όρια χρησιμοποίησης της.

Ετσι, η περιοχή Κόσιης μπορούσε να χρησιμοποιηθεί συνολικά **130** μέρες το χρόνο, η περιοχή Ακάμα για **70** μέρες το χρόνο, προκειμένου για βολή πυροβολικού και άλλες ασκήσεις και δέκα μέρες για ναυτικό βομβαρδισμό.

Η χρήση της περιοχής Λευκονοίκου περιορίστηκε σε **45** μέρες το χρόνο.

Για σκοπούς βολής ελαφρών όπλων διατηρήθηκαν δύο πεδία, ένα στα Πολεμίδια και ένα κοντά στη Λάρνακα, που σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης, μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ύστερα από προειδοποίηση **48** ωρών.

Η Δημοκρατία διατηρούσε το δικαίωμα να κάμει εισηγήσεις για χρησιμοποίηση άλλων περιοχών για σκοπούς ασκήσεων των Βρετανικών στρατευμάτων, με τον όρο ότι οι στρατιωτικές αρχές θα έκριναν τις περιοχές αυτές κατάλληλες.

Για τη διεξαγωγή των ασκήσεων οι Βρετανικές αρχές μπορούσαν να πάρουν μέτρα με τη συνεργασία ή μη της Δημοκρατίας για την απομάκρυνση ανθρώπων και ζώων από αυτές.

Ειδικά για τη διεξαγωγή ασκήσεων στρατιωτών, δυνάμει από **500** άνδρες, η Δημοκρατία ανέλαβε την υποχρέωση να παραχωρήσει στις βρετανικές αρχές, ορισμένες περιοχές. Οι ασκήσεις του είδους αυτού ήταν δυνατό να διαρκέσουν μέχρι σαράντα μέρες συνολικά το χρόνο, αλλά η περίοδος τους έπρεπε να συμφωνηθεί μεταξύ της Δημοκρατίας και των

Βρετανικών αρχών.

Άλλες τρεις περιοχές για παρόμοιες ασκήσεις, αλλά με συμμετοχή δυνάμεως κάτω των **500** στρατιωτών θα έπρεπε να τίθεντο στη διάθεση των βρετανικών αρχών, ύστερα από συμφωνία.

Οι περιοχές αυτές ήταν δυνατό να ήσαν διαφορετικές κάθε φορά, αλλά μέχρι να καθορισθούν συμφωνήθηκε να παραχωρηθούν οι περιοχές Αυδήμου-Πισσουρίου, Κόσιης- Τρούλλων και Σωτήρας.

Σ' αυτές τις περιοχές τα βρετανικά στρατεύματα δεν είχαν δικαίωμα να χρησιμοποιούν τανκς, ένσφαιρα πυρά και να μπαίνουν σε σπίτια ή καλλιέργειες.

Επίσης συμφωνήθηκε ότι σε περίπτωση ασκήσεων θα έπρεπε να προηγηθεί συνεννόηση με τις αρχές της Δημοκρατίας, ώστε να γίνονται σε εποχή στην οποία θα προκαλούντο οι λιγότερες δυνατές ζημιές.

Παράλληλα οι βρετανικές αρχές ανέλαβαν την υποχρέωση να ειδοποιούν έγκαιρα τους ιδιοκτήτες γης στις περιοχές των ασκήσεων και της διεξαγωγής βολών, να παραχωρούν τις περιοχές για ασκήσεις βολής από τα στρατιωτικά αποσπάσματα της Ελλάδας και της Τουρκίας και τις ένοπλες δυνάμεις της Δημοκρατίας και να αποφεύγουν όσο είναι δυνατό την πρόκληση ταλαιπωρίας σ' όσους χρησιμοποιούν τον εναέριο και θαλάσσιο χώρο, περιλαμβανομένων και ψαράδων.

Οι αρχές της Δημοκρατίας θα έπρεπε να ειδοποιούνται σε κάθε περίπτωση χρησιμοποίησης οποιασδήποτε περιοχής.

Προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η περιοχή Ακάμα ως πεδίου ναυτικού βομβαρδισμού, ήταν ανάγκη να δοθεί προειδοποίηση δέκα τουλάχιστον ημερών και προειδοποίηση δυο τουλάχιστον ημερών για τη χρησιμοποίηση της περιοχής Λάρνακας για ασκήσεις αεροπορικής επίθεσης.

Οι αρχές της Δημοκρατίας ανέλαβαν την υποχρέωση ν' απαγορεύουν την είσοδο στο θαλάσσιο χώρο των περιοχών Ακάμα και Λάρνακας στην περίοδο των ασκήσεων και αερολανών σε χαμηλό ύψος στις

περιοχές διεξαγωγής ασκήσεως βομβαρδισμού από μεγάλο ύψος που βρισκόταν γύρω από τη βάση Ακρωτηρίου.

Για την πρόκληση ζημών ή απώλειας εισοδήματος οι βρετανικές αρχές ανέλαβαν την υποχρέωση να καταβάλλουν αποζημιώσεις.